

Nr 121.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
upplåtelse till lotsverket av visst område å Södra Djur-
gården för anordnande därstädes av förrådslokaler
m. m.; given Stockholms slott den 10 april 1915.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet, till lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c å Södra Djurgården hörande område med en areal av tillhopa omkring 5,967 kvadratmeter må med nyttjanderätt tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke förordnar om områdets användande för annat ändamål, och i övrigt på de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, upplåtas till lotsverket för anordnande därstädes av förrådslokaler m. m.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Dan. Broström.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 10 april 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Lotsstyrelsens
skrivelse den
4 december
1914.

Departementschefen, statsrådet Broström anförde härefter:
Uti underdånig skrivelse den 4 december 1914 har lotsstyrelsen
anhållit, bland annat, att av till Kungl. Maj:ts disposition stående be-
hållna fyr- och båkmedel måtte till anordnande av nya förrådslokaler
m. m. för lotsverkets behov i Stockholm anvisas ett belopp av 225,000
kronor; och har lotsstyrelsen därvid anført, bland annat, följande.

Sedan lång tid tillbaka vore lotsverkets huvudförråd och mellersta
lotsdistriktets förråd inrymda i tvenne av de å flottans varv i Stock-
holm belägna s. k. galérskjulen, varjämte lotsverket för uppläggning av
fyrskropp, ångfartyg och pråmar m. m. disponerade ett visst kajutrymme
utanför sagda skjul. Lokalerna i de båda galérskjulen vore alltför mörka
och även i övrigt olämpliga för lotsverkets ändamål, särskilt till för-
varing av fyrapparater, maskinerier och andra mera ömtåliga effekter.
I samma mån som lotsverkets materiel ökats, hade behovet av ökat

utrymme i förrådslokalerna växt. De av lotsverket disponerade utrymmena vore numera alldeles otillräckliga för att medgiva en tillfredsställande tillsyn och vård av därstädes förvarade effekter och materiel. Någon förhoppning om att större och lämpligare förrådslokaler m. fl. utrymmen skulle kunna beredas lotsverket inom varvets område torde numera ej förefinnas, då flottans eget behov av ökat utrymme alltmera gjorde sig gällande. Under år 1914 hade lotsverket dessutom måst avstå omkring $\frac{1}{4}$ av båda skjulen för att bereda utrymme för flottans proviantförråd, vilket utrymme åtminstone tillsvidare torde vara för flottans behov nödvändigt. I skrivelse, avgiven till chefen för sjöförsvarsdepartementet den 20 februari 1914 av marinförvaltningen och chefen för marininstaben gemensamt, hade för övrigt chefen för marininstaben yrkat, det lotsverket måtte från Galérvarvet avhysas, på det att nödigt utrymme för flottan måtte kunna erhållas. Lotsstyrelsen, som länge insett nödvändigheten av att frågan om lotsverkets förrådslokaler m. m. i Stockholm finge en snar och tillfredsställande lösning, hade redan den 12 oktober 1912, i sammanhang med då avgivet underdånigt förslag till de nyanskaffningar och förbättringar av säkerhetsanstalterna för sjöfarten, vilka ansåges böra komma till utförande under de närmast följande tio åren, tillåtit sig fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på hit-hörande förhållanden och även i det ovan nämnda förslaget upptagit en då till 190,000 kronor beräknad kostnad för anordnande av nya förrådslokaler m. m. Alltsedan dess hade lotsstyrelsen haft sin uppmärksamhet riktad på denna frågas lämpliga lösning och på grund därav under hand låtit undersöka förhållandena beträffande en mängd i Stockholm eller dess närhet belägna områden, som därvid kunde tänkas komma i fråga och vilka eventuellt skulle kunna till rimlig kostnad förvärvas eller disponeras. Dessa undersökningar hade resulterat i att endast ett av de undersökta områdena visat sig vara för ändamålet fullt lämpligt. Alla övriga undersökta områden hade varit antingen av otillräcklig storlek och dessutom orimligt dyra eller också belägna allt för långt från Stockholm. Då den personal, som för närvarande hade hand om vården av lotsverkets förråd, vartill även hörde utlämnande och emottagande av effekter och materiel, under större delen av dagen vore upptagen av annan tjänstgöring i lotsstyrelsen eller å lotskaptensexpeditionen, skulle förrådslokalernas förläggande utom Stockholm nödvändiggöra, att för skötsel av förråd m. m. särskilda tjänstemän måste anställas, för vilkas behov det i så fall bleve nödvändigt att uppföra bostadshus m. m. Dessutom måste sådana anordningar vidtagas, att, under de tider för ut- och avrustning av fryskepp och andra fartyg,

då manskapet ej kunde ligga ombord eller därstädes erhålla sin utspisning, möjlighet bereddes befälhavare och övrig besättning att i land erhålla logi och kost. Frakt- och transportkostnader till och från förrådslokaler, belägna på längre avstånd från lotsstyrelsens ämbetslokal, skulle givetvis komma att ställa sig mycket dyrare än nu, varjämte transporterna bleve besvärliga och tidsödande. Då i övrigt såväl fyrenjörkontorets tjänstemän som lotskapten och lotslöjtnant ofta behöfde besöka förrådsområdet för tillsyn av materiel, fyrskepp m. m., skulle även härvidlag förorsakas ökade kostnader och tidsspillan.

Då alltså förrådslokalernas m. m. förläggande utom Stockholm skulle framkalla så stora olägenheter, att lotsstyrelsen, för så vitt annan möjlighet till frågans lösning förefunnnes, ej ansåge sig kunna förorda sådan förläggning, hade styrelsen sökt att inom Stockholm finna ett för ändamålet lämpligt område, varvid det snart visat sig, att tillräckligt utrymme för rimligt pris ej kunde erhållas annorstädes än å Djurgårdens mark. Ett lämpligt område därstädes utgjordes av vissa delar av lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c i närheten av Beckholmen.

Från direktör C. G. Bayard och änkefru Augusta Lagervall, född Bayard, vilka vore arrendatorer av lägenheten Rosenvik nr 3 a, hade lotsstyrelsen erhållit anbud om överlåtande till lotsverket av arrenderätten till den del av sagda lägenhet, som nu användes för Rosenviks varv och mekaniska verkstad och vilken å en lotsstyrelsens skrivelse bifogad karta över Rosenviksområdet omfattade ägofigurerna B (2,556 kvadratmeter) och C (1,041 kvadratmeter), varjämte arrendatorerna förklarat sig villiga att av ägofiguren A överlåta så stor del (omkring 150 kvadratmeter), att gränsen mellan ägofigurerna A och B bildade en rät linje, på sätt kartan utvisade. Såsom ersättning för arrendeöverlåtelsen hade begärts 55,000 kronor, uti vilket belopp vore inberäknad köpesumman för alla å området i fråga belägna byggnader, kajer och slipar, vilka alltså med äganderätt skulle till lotsverket överlämnas. Vidare hade Högelin & Seippels trävaruaktiebolag, vilket vore arrendator av lägenheten Rosenvik nr 3 c, belägen omedelbart öster om varvsområdet, erbjudit sig att till lotsverket överlåta arrenderätten till en å förenämnda karta närmare angiven del av omkring 2,220 kvadratmeter av sistnämnda lägenhet, för vilken överlåtelse med därtill hörande köp av å området befintliga kajer och skjul begärdes en summa i ett för allt av 40,000 kronor. De sålunda gjorda anbuden, vilka avsåge en areal av tillhoppa omkring 5,967 kvadratmeter och slutade på ett sammanlagt belopp av 95,000 kronor, syntes lotsstyrelsen vara för lotsverket förmånliga och ingalunda obilliga.

Den av lotsstyrelsen till 225,000 kronor beräknade totala anläggningskostnaden omfattade, förutom ersättning till nuvarande arrendatorer för tomt med därå befintliga byggnader, dessa byggnaders reparation och ändring, uppförande av ett stort och tillräckligt rymligt förrådshus, anläggning av erforderliga förtöjningsbryggor, anordnande av behövt decauville-spårssystem, uppsättande av kajkran, inledning av elektrisk belysning, området inhägnande m. m.

Under förutsättning, att de ovan beskrivna områdena finge av lotsverket disponeras, erhöles en till förrådslokaler m. m. tillräckligt stor och synnerligen väl belägen tomt. Genom utbyggande av två nya pålbryggor och ändring av en redan nu befintlig sådan, allt på sätt som å förenämnda karta vore antytt, skulle tillräckligt kajutrymme och nödiga förtöjningsplatser erhållas. Beträffande dessa vattenbyggnader hade lotsstyrelsen redan i förväg förvissat sig om, att hinder från Stockholms stads sida ej komme att möta.

Då det icke torde kunna bestridas, att här förelåge ett synnerligen viktigt statsintresse, vars tillgodoseende under alla förhållanden krävde en snar lösning, då någon lämpligare och för ändamålet bättre belägen plats ej torde kunna erhållas, då ett för statsverket i ekonomiskt hänseende lika gynnsamt markförvärv säkerligen ej heller stode till buds, och då slutligen ett väl ordnat statsetablissemang, som ej gjorde intrång på för Djurgårdens eget behov avsatt område, jämväl för Djurgården syntes vara att föredraga framför de till stor del förfallna byggnader och skräpande upplag, som nu å området i fråga förefunnes, kände sig lotsstyrelsen förvissad om, ått vid frågans allsidiga prövning från Djurgårdsförvaltningens sida framkommande betänkligheter mot förslaget icke skulle visa sig oöverbärliga.

För den händelse Kungl. Maj:t icke omedelbart skulle kunna slutpröva det sålunda framlagda förslaget, hade lotsstyrelsen, med kännedom om huru trängande behovet av rymligare och förbättrade förrådslokaler m. m. vore, hemställt, att av tillgängliga medel i allt fall måtte anvisas ett belopp av 225,000 kronor, att, på sätt av Kungl. Maj:t ytterligare kunde komma att prövas, användas till anskaffande av för lotsverkets förrådslokaler m. m. erforderligt område samt till uppförande och anordnande därstädes av behövt byggnader, förtöjningsplatser m. m.

I anledning av denna framställning har riksmarskalksämberet, med överlämnande av yttrande i ärendet av Djurgårdsförvaltningen, den 28 december 1914 avgivit underdånigt utlåtande och därvid anført följande.

Riksmarskalksämberets utlåtande den 28 december 1914.

Då det område, som av lotsstyrelsen ifrågasatts att för ifrågavarande ändamål upplåtas, på tre sidor omgäves av åt enskilda personer förut upplåtna lägenheter och därjämte vore beläget i en starkt trafikerad del av Södra Djurgården invid Saltsjön utåt stora segelleden, torde med skäl kunna sägas, att området, med sitt framskjutna läge och stora möjligheter vid ett planerat framtida ordnande av denna del av Djurgården, utgjordes av synnerligen värdefull mark, vilken, vid en eventuell förändring i områdets nuvarande disposition, först efter en grundlig utredning och noggrannt övervägande torde böra i sin helhet eller delvis för annat ändamål än det nuvarande upplåtas.

På grund av föreliggande ärendes synnerligen brådskande natur hade icke medhunnits att, såsom önskligt varit, från de sakkunniga, som inom finansdepartementet tillkallats för att verkställa utredning av frågan om Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park, inhämta utlåtande över förevarande, från djurgårdssynpunkt synnerligen viktiga fråga rörande eventuella upplåtelser av djurgårdsmark för en statsinstitution.

Av de båda förutnämnda lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c uppbure djurgårdskassan för närvarande årliga arrendeavgifter till ett sammanlagt belopp av 8,870 kronor, och en förändring i lägenheternas nuvarande disposition borde enligt riksmarskalksämhetets förmenande icke sättas i fråga, för så vitt icke vederbörliga åtgärder kunde vidtagas för att på ett fullt betryggande sätt förekomma minskning i djurgårdskassans av lägenheterna inflytande inkomster. Beträffande en eventuell upplåtelse av de ifrågasatta delarna av lägenheterna till lotsverket — för vilka sammanlagda årliga arrendeavgiften kunde beräknas uppgå till 4,568 kronor — borde enligt riksmarskalksämhetets förmenande i detta avseende, såsom i liknande fall vid upplåtelser för statens eller andra ändamål ägt rum, till den under statskontoret ställda djurgårdsfonden inbetalas ett kapital av den storlek, att årliga räntan därå motsvarade den avgäld, som vid tiden för upplåtelsen från det upplåtna området årligen inflöte till djurgårdskassan; och skulle enligt gjorda beräkningar ett kapital av 114,200 kronor vara för detta ändamål erforderligt.

Vad vidare de återstående delarna av nämnda lägenheter beträffade, vilka nu icke ifrågasatts att av lotsverket tagas i anspråk, torde i vederbörlig ordning avfattade förbindelser böra av vederbörande lägenhetsinnehavare avgivas, att även efter ett eventuellt avskiljande av vissa delar av lägenheterna för framtiden erlägga avgälder för återstående

lägenhetsdelarna, motsvarande vad på dessa delar av nuvarande arrendeavgifter kunde belöpa.

Med föranledande av vad riksmarskalksämbetet sålunda anført och med hänsyn jämväl till det outredda skick, vari ärendet, särskilt beträffande framtida byggnader och anläggningar å det ifrågasatta området, syntes riksmarskalksämbetet nu föreligga, ansåge sig riksmarskalksämbetet för sin del för det dåvarande endast under följande förutsättningar kunna förorda, att ifrågakomna delar av lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c upplåtes att användas för lotsverkets ovan omförmälda behov, nämligen dels att till djurgårdsfonden inbetalades såsom ersättning för mark, som eventuellt kunde komma att avstås, ett belopp motsvarande den från samma mark inflytande årliga avgälden, kapitaliserad efter 4 procent, vilket belopp beträffande nu ifrågakomna områden, såsom ovan sagts, uppginge till 114,200 kronor, och dels att riksmarskalksämbetet framdeles, därest fråga skulle uppstå om uppförande av byggnader eller andra anläggningar för lotsverkets räkning å ifrågavarande områden, sattes i tillfälle att, innan beslut i sådant hänseende fattades, pröva och avgiva yttrande över uppgjorda ritningar och förslag.

Sedermera har riksmarskalksämbetet i skrivelse den 31 december 1914 på förekommen anledning och med hänsyn till rådande penningförhållanden förklarat sig vilja i så måtto modifiera nyssnämnda av ämbetet uppställda villkor, att ämbetet ansåge sig kunna förorda ifrågavarande markupplåtelse även under förutsättning att i ersättning för marken till djurgårdsfonden inbetalades ett belopp motsvarande dåvarande avgäld, kapitaliserad efter 5 procent eller ett belopp av omkring 91,300 kronor.

Med anledning av vad riksmarskalksämbetet sålunda anført, har lotsstyrelsen, enligt vad styrelsen i skrivelse till chefen för sjöförsvarsdepartementet den 31 december 1914 meddelat, tagit under förnyad omprövning frågan om ytterligare medels anvisande för ifrågavarande ändamål och därvid hemställt, att för ändamålet måtte få disponeras, utöver i styrelsens skrivelse den 4 i samma månad angivet belopp 225,000 kronor, ytterligare högst 95,000 kronor.

Lotstyrelsens
skrivelse den
31 december
1914.

Vid detta ärendes föredragning inför Eders Kungl. Maj:t den 31 december 1914 anförde jag, såsom jag torde få erinra, följande:

Kungl. Maj:ts
beslut den
31 december
1914.

»Frågan om upplåtelse till lotsverket av förevarande, å Djurgården belägna område för anordnande av nya förrådslokaler m. m. för lots-

verkets behov lärer icke böra underställas Eders Kungl. Maj:ts prövning, innan de sakkunniga, som inom finansdepartementet tillkallats för att verkställa utredning av frågan om Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park, beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. Därest Eders Kungl. Maj:t efter bemälda sakkunnigas hörande skulle finna, att omförmälda upplåtelse bör äga rum, torde härjämte riksdagens medgivande till upplåtelsen genom nådig proposition i ärendet böra inhämtas. Då det emellertid här gäller tillgodoseendet av ett starkt framträdande behov från lotsverkets sida och, såvitt för närvarande kan bedömas, man synes kunna utgå från, att det uti ifrågavarande hänseende erforderliga beloppet kan bestridas av fyr- och båkmedel, tvekar jag icke att tillstyrka, att, på sätt jämväl av lotsstyrelsen alternativt ifrågasatts, nödiga medel redan nu avses för ändamålet, oberoende av huruvida förrådslokalerna komma att förläggas å angivet område på Djurgården eller annan plats för dem måste beredas. Kostnaderna uti förevarande avseende torde därvid icke böra upptagas till lägre belopp än 320,000 kronor eller det sammanlagda belopp, om vars anvisande lotsstyrelsen i särskilda skrivelser av den 4 innevarande december och denna dag gjort framställning.»

På grund av vad sålunda anförts hemställde jag, det Eders Kungl. Maj:t, som framdeles torde vilja taga under övervägande, vilka åtgärder borde vidtagas för anskaffande av för ifrågavarande ändamål behöflig mark, måtte medgiva, att för erforderligt markförvärv och för anordnande av nya förrådslokaler m. m. för lotsverkets behov finge av fyr- och båkmedel, i den mån dessa medel därtill lämnade tillgång, tagas i anspråk ett belopp av högst 320,000 kronor.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Eders Kungl. Maj:t bifalla.

Djurgårds-
sakkunnigas
utlåtande den
18 mars 1915.

Sedermera hava förutbemälda sakkunniga på grund av nådig remiss den 18 nästlidna mars avgivit underdånigt utlåtande i ärendet; och hava de sakkunniga därvid anført följande.

För att bilda sig en uppfattning om, huru hela den anläggning, som å det till upplåtelsen ifrågasatta området avsåges, skulle komma att te sig, hade de sakkunniga tagit del av vissa för ändamålet uppgjorda ritningar, varjämte överfyringenjören i lotsstyrelsen på platsen redogjort för föreliggande planer med avseende å byggnader och andra anordningar. Härav hade de sakkunniga inhämtat, att man hade för avsikt att i områdets nordöstra hörn uppföra en 60 meter lång förrådsbyggnad med en uteder områdets östra gräns utspringande flygel. Byggnaden, som skulle bestå av bottenvåning med vind, skulle få

en höjd av omkring 8 meter. För att erhålla tillräckligt kajutrymme skulle anordnas tvenne långt ut i vattnet utskjutande förtöjningsbryggor, varjämte en nu befintlig brygga skulle bibehållas. En slipbädd skulle anläggas samt en större kajkran uppställas. Två å området stående byggnader ämnade man använda, den ena till bostad åt en föreståndare och den andra till verkstad.

Efter allt att döma skulle området efter lotsverkets ditflyttning bli en varvs- och upplagsplats, d. v. s. i stort sett bibehålla sin nuvarande karaktär, låt vara att detsamma icke komme att framträda i samma skräpiga skick, vari det nu befunne sig.

För de sakkunniga framstode som ett livligt önskemål, att det synnerligen naturskönt belägna strandparti å Södra Djurgården, som sträckte sig mellan Beckholmsbron och Oakhill och inom vilket ifrågasvarande område vore beläget, förr eller senare måtte frigöras från dess nuvarande belamring av brädupplag, båtvarv m. m. och omskapas till ett park- och villaområde. Utefter sjön tänkte sig de sakkunniga en promenadväg med anslutning till det vackra, men hittills föga beaktade parkpartiet söder om den s. k. Slätten. Skulle nu emellertid en statsinstitution erhålla fast fot inom nämnda strandområde och med avsevärda kostnader där uppföra byggnader och vidtaga andra anordningar, vore det fara värt, att därigenom avstängdes möjligheten för ett trakstens omskapande i nyss antydd riktning — en tanke, som för övrigt, enligt vad de sakkunniga inhämtat, icke heller varit Djurgårdsförvaltningen främmande.

På grund härav ansåge sig de sakkunniga för sin del icke kunna tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

För den händelse emellertid med hänsyn till såväl lotsverkets ytterst trängande behov av större och bättre förrådslokaler samt vidgade tomt- och kajutrymmen som ock den obestridliga svårigheten att finna annan för ändamålet lämplig plats skäl skulle anses föreligga för lotsverkets förflyttande till nu avsett område, vågade de sakkunniga ifrågasätta, huruvida icke upplåtelsen av detsamma lämpligen borde erhålla den karaktär, som för jordupplåtelser å Djurgården vore den vanliga.

Av den i ärendet förebragta utredningen lærer få anses till fullo ådagalagt, att den plats för uppläggning och förvaring av lotsverket tillhörig materiel, som för närvarande av lotsverket disponeras å Galérvarvet, såväl med hänsyn till utrymme som där befintliga anordningar

Departements-
chefens
yttrande.

är synnerligen otillfredsställande. På sätt lotsstyrelsen erinrat, förfogar lotsverket å nämnda varv allenast över två skjul, av vilka dock en del måst under år 1914 upplåtas för flottans proviantförråd, jämte visst kajutrymme utanför sagda skjul. Vid besök på platsen har jag haft tillfälle iakttaga, hurusom dessa skjul äro alltför otillräckliga och i det hela särdeles otjänliga för sitt ändamål. I skjulen förvaras materiel, tillhörande såväl lotsverkets huvudförråd som mellersta lotsdistriktets förråd. Nämnda materiel, som delvis är av dyrbar beskaffenhet, utgöres av för lotstjänsten erforderliga föremål av olika slag, såsom boj- och utprickningsmateriel, fyrhuvor och fyrapparater, kranar, hissar, arbetsredskap m. m. I förrådet ingår därjämte en del av lotsverkets flytande reservmateriel av ångfartyg, fyrskepp, pråmar och båtar med tillhörande inventarier; den återstående delen av denna materiel har på grund av bristande utrymme måst förläggas annorstädes.

Är sålunda den nuvarande platsen för lotsverkets ifrågavarande förråd av nu angivna skäl i och för sig synnerligen olämplig, kommer härtill den särdeles viktiga omständigheten, att flottans varv för sin verksamhet är i stort behov av det om ock mindre betydande område, som av nämnda förråd upptages. Varvets krav på ökat utrymme har, som bekant, sedan lång tid tillbaka gjort sig gällande, och givet är, att detta krav blir allt mer oavvisligt, i den mån flottan genom 1914 års senare riksdags beslut tillföres ny krigsfartygsmateriel, vars underhåll och reparation det tillkommer varvet att ombesörja. Såsom av lotsstyrelsen erinrats, har ock från chefen för marinstaben nyligen gjorts direkt framställning därom, att lotsverket måtte avhysas från Galérvarvet. Skulle frågan om en framtida förflyttning av flottans station och varv bliva löst på det sätt, att Galérvarvet bleve för andra ändamål disponibelt, lärer man i allt fall med visshet kunna utgå från, att lotsverkets förråd icke finge upptaga någon del av denna plats med dess fördelaktiga och framskjutna läge.

För lotsstyrelsen har det alltså måst framstå såsom en angelägenhet av allra största vikt att söka bereda annan och mera ändamålsenlig plats för ifrågavarande materialförråd. Enligt vad chefen för lotsstyrelsen meddelat mig, hava undersökningar för vinnande av detta mål företagits på en mängd olika platser, såsom vid Finnboda och Svindersvik, å Ormingelandet, Lidingön, Ramsön och Lilla Höggarn, vid Kungshamn och Torsbyfjärd m. fl. platser. Samtliga därvid ifrågakomna områden hava emellertid av olika anledningar icke funnits lämpliga; och har lotsstyrelsen på grund härav ansett sig böra förorda det nu föreliggande förslaget om upplåtelse till lotsverket av vissa delar av

lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c å Södra Djurgården i närheten av Beckholmen.

Ur organisations- och kostnadssynpunkt är det otvivelaktigt av stor betydelse, att förrådet i fråga icke ligger alltför avlägset från lotsstyrelsens ämbetslokal. Lotsverkets huvudförråd handhaves av lotstyrelsens materialförvaltare och mellersta lotsdistriktets förråd av en reservfyrvaktare. Materialförvaltaren har enligt lotsstyrelsens arbetsordning därjämte åtskilliga göromål i lotsstyrelsen, såsom emottagande av gods från fyrplatser, expediering av konsumtionsartiklar och inventarier, granskning av journaler och redovisningar beträffande sådana artiklar och inventarier m. m. Reservfyrvaktaren har å sin sida en del av sina göromål förlagd till lotskapensexpeditionen. Härtill kommer, att lotsstyrelsens tjänstemän, särskilt fyringenjörerna och verkmästaren, vilka under vintern hava sitt arbete å styrelsens fyringenjörkontor, måste för sin tjänst hava bekvämt tillträde till huvudförrådet. Detsamma gäller ock för lotskaptenen och lotslöjtnanten beträffande distriktsförrådet. Därest ifrågavarande förråd skulle komma att ligga på avsevärt längre avstånd från huvudstaden än nu är fallet, torde alltså, för att tjänsten icke skulle bliva lidande därpå, ökad förvaltningspersonal behöva anställas. Under sådan förutsättning skulle ock väsentligt ökade kostnader uppkomma genom längre transporter till och från förrådet, svårighet att anskaffa behöflig handräkningspersonal m. m.

Av det anförda synes mig framgå, att från lotsverkets synpunkt talande skäl föreligga för att, sedan upprepade försök att på andra platser förvärva lämpligt område för oförmälda materialförråd icke lämnat åsyftat resultat, ifrågavarande delar av lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c bleve åt lotsverket upplåtna. Frågan blir då, om emot en dylik upplåtelse ur andra synpunkter sådana omständigheter kunna andragas, som böra föranleda därtill, att det föreliggande förslaget icke vinner bifall. Av de sakkunniga för utredning av frågan om Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park, vilka, på sätt förut nämnts, blivit i ärendet hörda, har i sådant hänseende gjorts gällande att, därest en statsinstitution erhöile fast fot inom det strandområde, som här vore i fråga, och med avsevärda kostnader där uppförde byggnader och vidtog andra anordningar, det vore fara värt, att därigenom avstängdes möjligheten för ett önskvärt omskapande av det strandparti, vartill området i fråga hörde, till ett park- och villaområde; och hava bemälda sakkunniga på grund därav icke ansett sig kunna tillstyrka den föreliggande framställningen.

Jag vill ingalunda bestrida, att den betänklighet, som av de sakkunniga sålunda framförts mot förevarande förslag, förtjänar ett visst beaktande. Men jag kan dock icke för min del finna denna betänklighet äga den betydelse, som de sakkunniga tillmätt densamma. Frågan om vidtagande av den utav de sakkunniga ifrågasatta genomgripande förändringen i sättet för utnyttjandet av ifrågavarande strandparti synes mig nämligen vara av den beskaffenhet, att den med all sannolikhet icke kan lösas förrän efter förloppet av en avsevärd tidsperiod. Och att med hänsyn till en — låt vara tilltalande — framtidstankes eventuella förverkligande lägga hinder i vägen för, att ett för en statsinstitution synnerligen viktigt behov blir uppfyllt, synes mig knappast vara riktigt. Om den upplåtelseform, jag här nedan föreslår, godkännes, lär icke vid en eventuell framtida markreglering på platsen i fråga större svårigheter komma att uppstå, därest de därvid ifrågakommande områdena innehavas av en statsinstitution än om de, såsom nu är förhållandet, äro upplåtna till enskilda, och detta så mycket mindre, som i förevarande fall de byggnader, vilka äro avsedda att för lotsverkets behov uppföras å platsen i fråga, med hänsyn till sin beskaffenhet torde utan alltför stora kostnader kunna förflyttas till annan plats. Att riksmarskalksämberet, såsom ämbetet ifrågasatt, sättes i tillfälle att yttra sig över ritningar och förslag till blivande byggnader och andra anläggningar å platsen, finner jag rimligt.

För min del tvekar jag sålunda icke att förorda det föreliggande förslaget om upplåtelse till lotsverket av angivna delar av lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c. Med hänsyn till den av förutnämnda sakkunniga uttalade betänkligheten mot förslaget ifrågasätter jag icke en upplåtelse för alltid. En upplåtelse på Eders Maj:ts regeringstid torde dock icke vara tillfyllest, utan synes mig nyttjanderätten böra gälla tills vidare och förty riksdagens medgivande till upplåtelsen böra inhämtas. Vid upplåtelsen synes mig böra fästas det villkor, att densamma skall gälla till dess Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke förordnar om det upplåtna områdets användande för annat ändamål. Övriga villkor för upplåtelsen lär Kungl. Maj:t framdeles vilja bestämma.

Jag tillåter mig i detta sammanhang omnämna, att de båda lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c äro genom kontrakt upplåtna på arrende till och med den 31 mars 1929, därest icke efter regentskifte under arrendetiden kontraktet av Konungen återkallas, ävensom att anbuden om upplåtelse av arrenderätten till områdena i fråga äro gällande, vad angår det till lägenheten Rosenvik nr 3 a hörande området, till

den 1 juli 1915, och beträffande det lägenheten Rosenvik nr 3 c tillhörande området utan angivande av någon tidsbegränsning.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande, till lägenheterna Rosenvik nr 3 a och 3 c å Södra Djurgården hörande område med en areal av tillhoppa omkring 5,967 kvadratmeter må med nyttjanderätt tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke förordnar om områdets användande för annat ändamål, och i övrigt på de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, upplåtas till lotsverket för anordnande därstädes av förrådslokaler m. m.

Till vad departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna nådigt bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Yngve Sahlin.